

סמ:

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

(א) כפ"א כהנא, (ב) גרש"א
גרש"א, (ג) ר' יוחנן, (ד) ר' יוחנן
(ה) ר' יוחנן, (ו) ר' יוחנן, (ז) ר' יוחנן
(ח) ר' יוחנן, (ט) ר' יוחנן, (י) ר' יוחנן
(יא) ר' יוחנן, (יב) ר' יוחנן, (יג) ר' יוחנן
(יד) ר' יוחנן, (טו) ר' יוחנן, (טז) ר' יוחנן
(יז) ר' יוחנן, (יח) ר' יוחנן, (יט) ר' יוחנן
(כ) ר' יוחנן, (כא) ר' יוחנן, (כב) ר' יוחנן
(כג) ר' יוחנן, (כד) ר' יוחנן, (כה) ר' יוחנן
(כו) ר' יוחנן, (כז) ר' יוחנן, (כח) ר' יוחנן
(כט) ר' יוחנן, (ל) ר' יוחנן

גליון הש"ס

נפ"א אפי' רבא הדין
גרש"א, עין ר"ב דף קלג
ע"כ גרש"א ד"ה מ"ט:

הגהות הב"ח

(א) נגרא ולי אבא
אחריכ"ל: (ב) שם בריסקא
המנה יינו בקרון או
בספינה ב"י המניח
עובד כוכבים בחנותו
ב"י וליכא וי' וי' וי'
ב"י וליכא וי' וי' וי'
(ג) שם וליכא וי' וי' וי'
ב"י וליכא וי' וי' וי'
(ד) שם וליכא וי' וי' וי'
על השולחן והניח וי'
ולבין על הדולבקי והניח
והניח וי' וליכא וי' וי'
מלמטה וי' וליכא וי' וי'
מסורת העובד כוכבים:
(ה) ד"ה מה וי' וי' וי'
שמשון הראה וי' וי'
(ו) וי' וי' וי' וי' וי'
דקס לן כ"י אליעזר דלא
חייש ליופא וק"ל
כרש"ב: (ז) וי' וי' וי'
ופרש"י נחמק: (ח) בא"ד
קל יומר לעשת משהמא
שיש צו טורח:

לעזר רש"י

סליד"ה
לחך:

כנא להס דרך עקלתון. כשבעל הבית יכול לנא דרך עקלתון דמירתת
השטח אחי: דאי סנא עובד כוכבים. עובד כוכבים שהיה מעביר כדי יין:
ועבד מאי דעבי. ואפי' לא הודיעו שהפליג ליחסר: מחלוקת בשל
סיד. במגופה של סיד שהיא לנכה הוא דמיישי רבנן לשחומא

דכיון דלנא הוא לא מייכר בין חדש
ליס: אבל של עיט. שהוא שחור
מחלמו ואפי' שהוא גבול אינו
מלכין עד יום או יומים דברי הכל
לא מיישינן לשחומא דמייכרנא שמימא
החור (א) כשאר המגופה ואינו אסור עד
שישאל כדי שיפתח ויגוף מגופה
חדשה ומגוב: והלא שחומא ניכר.

אם היה נוקב חור הרי הוא ניכר:
בין מלמטה. שזה חדש והמגופה
ישנה: בין מלמטה. כשיפתח ישראל
את המגופה יראה מתחתיה אורה
סמימא לפי שלמעלה (ה) מירת העובד
כוכבים והשווה סחומא אבל למטה לא
יכול למרמז ויכר: אלא אי אמרם
כשל סיד. קאמרי רבנן הא לא ידעי

שחומא מלמעלה והיי קמני בין
מלמעלה בין מלמטה: דחלים. מתמלא
הנקב מלמטה למעלה. חלים סליד"ר
בלע"ז: פשטא. דתנא קמ"ל
כיומי ורבא מתני' אהא לאשמועינן
מסו דסימא. הא כנא דהיה אוכל

עמו על השולחן סיפא דמלתיה
רבנן שמעון (ו) והוא קמני לה ויכר
קמני מתני' רבנן שמעון אומר כדי
שיפתח ויגוף וימגוב היה אוכל עמו
כו' ולא סתמא היא קמ"ל רבא
דסתמא היא: והפסא דקבעין
הלכה כרבנן שמעון דלא חייש

לשחומא. לנקיבת חור שהוא כנא
טורח משום דמייכר ולפתיחת חבית
כולה נמי דחייש לה רבנן שמעון לא
קיימא לן כיומי דהא יזיף ויפתח טריחא
הוא ואנן קבעין באין מעמידין
(ועל דף לז). הלכה כר' אליעזר דלא
חייש ליופא דחומס אחד האידנא
אמאי לא מוסיבין חביות סחומות
ביד עובדי כוכבים: משום שייכא.
נקב דק מחד שהוא כמגופה חבית
להיות רוח היין יוצא ויש לחוש שמא
יקדם שם צמקתא ויטעום מן היין:
יכרא

מותרין חמרא ביד עובדי כוכבים משום שייכא אמר רבא יזונה עובדת
כוכבים וישראל מסובין אצלה חמרא שרי נהי דתקיף להו יצרא דעבירה
יצרא

מחזירים זה לזה אף כי יש חומס אחד על פי החבית מכל מקום יש לחוש שמא יתחור העובד כוכבים חורו של סכין בין הנגרין או
בין השוליים או אפי' באמצע הנגר עצמו ולהוציא היין דרך שם וליחשוב הכוס נגד הנקב ומיהו נראה לר"י שאין לחלק בין החביות
שלנו לחביות שלהם שהרי לא מצינו שהקפידו להלמוד אפילו מאן דחייש לשחומא לא חייש אלא לנקיבה דמגופת החביות אבל לנקיבה
דדופני החבית לא חיישינן וליכא למימר דהיינו דוקא במגופה שהיה של עיט היה יכול לעשות הנקב אבל לא בשל חרס דהא
מגופה איירי במגופה של חרס אלא ודאי היינו טעמא דלא חיישינן לקולקול לדופני החביות ה"ה בחביות שלנו מותר לשלוח יין בחומס
אחד על פי החבית ודוקא כשחחר ורואהו ומכיר את החומס אבל אם שלחו לחבירו והוא אינו חחר ורואהו לר"י חומס כחור
חומס ומיהו או שולח כתב יד והודיע לחבירו ענין החומס סגי בכך כמו בהכרת החומס דהעובד כוכבים מרתח מכתב כאלו
היה הוא חחר ורואהו ומכיר וכן משמע לעיל ואפי' דקס לן כרבי אליעזר דסני בחומס אחד מ"מ כוכבים הכרת חומס משום
דקש"ל לן דרב אדרב דרפי' לעיל פ' אין מעמידין (סז. ד"ה דאמר) וכן משמע נמי בצרייתא דקמ"ל פ' אין מעמידין (סז): השולח
יין ביד כותי ושל לר' ושל מוריים ביד עובד כוכבים אם מכיר חותמו וסתמו מותר ואם לאו אסור אלמא צענין הכרת חומס ואפי' ג
דר"ת מוקי לה לעיל כרבנן מדלא נקט יין גבי עובד כוכבים דכפ"ל מ"מ מדרבנן בליר ומוריים נשמע לר' אליעזר ב"י והא ליר
ומוריים לרבנן כרבנן צרייתא דסני בחומס אחד ואפי' צעני הכרת חומס ה"ה נמי יין לרבי אליעזר דאפי' דסני בחומס אחד
מ"מ צעני הכרת חומס ועוד יש לישב הצרייתא כרבי אליעזר דכפ"ל לפי רש"י הלכך שמעין מניה דאף לר' אליעזר צענין הכרת
חומס מיהו מדקאמר הכא בשמעין דקיימא לן כרבי אליעזר דלא חייש ליופא משמע לישנא דלא חיישינן ליופא כלל דסני בחומס אחד
אפילו בלא חחר ומכירו דודאי לא טרח ומזיף כלל וגם מנהג העולם היה שככר לשלוח יין בחומס א' בלא חחר ומכירו ואפי' דלרב
ודאי צעני הכרת חומס דכפ"ל פ' אין מעמידין (סז. ד"ה דאמר) דלכ"כ קשה דרב אדרב מ"מ לא קי"ל בלא כרב אלא קיס לן
כסתמא דחלמודא דשמעין וכדפרישית וצרייתא דלעיל נמי בליר ומוריים שהנחתי יש לישב דלא אסרה הצרייתא אפילו בלא הכרת
חומס דהא דקמני בצרייתא אם מכיר חותמו וסתמו מותר ואם לאו אסור אינו רואה לומר אם לאו (א) שהלך הישראל ראשון
להכירו דאסור אלא הי"ק ואם לאו שהלך לראותו ולא הינן שהוא כמו שעשאו או שכן היאך חתמו ואינו יודע אם הוא כמו
שתמו או לאו אסור ואלו הוא גרוע טפי מאלו לא הלך כלל לראותו שהרי עתה שרואהו ואינו מבין אם הוא כמו שעשאו או
הוכחה קמא שזיפו העובד כוכבים אבל ודאי אם לא הלך ואינו רואהו כלל הישראל ראשון אחרי שתמו אלא שהישראל שני מלאו
חומס

היה אוכל עמו ע"ה השולחן ב"י. מימא דע"כ מיירי בלא הודיעו שמפליג
מדשרי על הדולבקי וא"כ כי א"ל נמי היו מוזג ושותה אמאי
אסור וי"ל דמ"מ כיון שהחזיק ידו למוג ולשותה לא מירתת כלל
וכן על השולחן מהאי טעמא אסור וכן כפיסא דקמני חביות סחומות

כדי (א) שיפתח וישתם ויפתח ויגוב
אסורות ואפי' צענינא דנתפס עליה כנגב על
היוף ואמר לקמן (דף פ. ע.) דנתפס
עליו כנגב מותר מ"מ הכא שאני שא"ל
היו מוזג ושותה ולכן לא מירתת כל
כך כיון שהחזיק ידיו למוג ולשותה:
רבנן שפעון בן נפלא"א הוא דלא
ידע מאי אפרי רבנן. וא"ת

ולימא ר' יוחנן דפליגי בשל (א) (קיד ובשל)
טעם ויהא רשב"ג משמעו וי"ל דגמרי'
גמרי ליה הכי: והאידנא דקיס
א"ל ב"י אפי' (א) וליכא חייש צ"י ופא.
ופרש"י כרש"ב"ג דלא חייש לשחומא
מרייהו לרבי הא דקיס לן כרבי
אליעזר וקיס לן כרש"ב"ג דאי קי"ל
כר' אליעזר לנד ולא כרש"ב"ג ה"א

דנדי דלא חיישינן ליופא דהיינו שסיר
כל המגופה וישאל אחרת מתחיה כר'
אליעזר דאמר לא טרח ומזיף מ"מ
איכא למיחש לשחומא דליכא יופא
ואי קי"ל כרש"ב"ג לנד דנדי דלא
חיישינן לשחומא מ"מ איכא למיחש
ליופא שסיר כל המגופה וישאל
אחרת מתחיה שזה קל יותר לעשות
(ו) מסתמא שאלין בו טורח והלכך נקט

מרייהו כרש"ב"ג וכו' אליעזר:
מאי טעמא לא מוסיבין חמרא
משום שייכא. רש"י גריס
שייכא כר' משום דהיינו נמשך ויזא
דרך שם וצערין (א) גריס שיכא כר' ו
על שם ברא קטנה שסומאין (א) וזו
כמו שכתב דכשורא (פסדרי דף
ז.) והוא נקב קטן שעושין להרית
ריח היין דרך שם וקורין לו שומא"ל

ומכאן משמע דמגופת חבית לנד היא
חומס אחד מדקאמר ודוקא משום
שייכא לא מוסיבין חמרא ביד עובדי
כוכבים ש"מ דהו חומס אחד סמימא
החבית כמו שהיא מגופה צענין וכן
משמע לעיל כסוגיא דלין מעמידין
(דף לז). דקאמר אגנא אפומא דחביתא
שריקא ומחמא היא חומס כחור חומס
משמע הא שריקא לחוד היא חומס
אחד אבל רבינו יצחק בן יהודה שלא
לרש"י דוקא לחביות שלהם שהיו של
חרס סגי בחומס אחד שעל פי החבית
אבל בחביות שלנו שהם מנקרים

מחזירים זה לזה אף כי יש חומס אחד על פי החבית מכל מקום יש לחוש שמא יתחור העובד כוכבים חורו של סכין בין הנגרין או
בין השוליים או אפי' באמצע הנגר עצמו ולהוציא היין דרך שם וליחשוב הכוס נגד הנקב ומיהו נראה לר"י שאין לחלק בין החביות
שלנו לחביות שלהם שהרי לא מצינו שהקפידו להלמוד אפילו מאן דחייש לשחומא לא חייש אלא לנקיבה דמגופת החביות אבל לנקיבה
דדופני החבית לא חיישינן וליכא למימר דהיינו דוקא במגופה שהיה של עיט היה יכול לעשות הנקב אבל לא בשל חרס דהא
מגופה איירי במגופה של חרס אלא ודאי היינו טעמא דלא חיישינן לקולקול לדופני החביות ה"ה בחביות שלנו מותר לשלוח יין בחומס
אחד על פי החבית ודוקא כשחחר ורואהו ומכיר את החומס אבל אם שלחו לחבירו והוא אינו חחר ורואהו לר"י חומס כחור
חומס ומיהו או שולח כתב יד והודיע לחבירו ענין החומס סגי בכך כמו בהכרת החומס דהעובד כוכבים מרתח מכתב כאלו
היה הוא חחר ורואהו ומכיר וכן משמע לעיל ואפי' דקס לן כרבי אליעזר דסני בחומס אחד מ"מ כוכבים הכרת חומס משום
דקש"ל לן דרב אדרב דרפי' לעיל פ' אין מעמידין (סז. ד"ה דאמר) וכן משמע נמי בצרייתא דקמ"ל פ' אין מעמידין (סז): השולח
יין ביד כותי ושל לר' ושל מוריים ביד עובד כוכבים אם מכיר חותמו וסתמו מותר ואם לאו אסור אלמא צענין הכרת חומס ואפי' ג
דר"ת מוקי לה לעיל כרבנן מדלא נקט יין גבי עובד כוכבים דכפ"ל מ"מ מדרבנן בליר ומוריים נשמע לר' אליעזר ב"י והא ליר
ומוריים לרבנן כרבנן צרייתא דסני בחומס אחד ואפי' צעני הכרת חומס ה"ה נמי יין לרבי אליעזר דאפי' דסני בחומס אחד
מ"מ צעני הכרת חומס ועוד יש לישב הצרייתא כרבי אליעזר דכפ"ל לפי רש"י הלכך שמעין מניה דאף לר' אליעזר צענין הכרת
חומס מיהו מדקאמר הכא בשמעין דקיימא לן כרבי אליעזר דלא חייש ליופא משמע לישנא דלא חיישינן ליופא כלל דסני בחומס אחד
אפילו בלא חחר ומכירו דודאי לא טרח ומזיף כלל וגם מנהג העולם היה שככר לשלוח יין בחומס א' בלא חחר ומכירו ואפי' דלרב
ודאי צעני הכרת חומס דכפ"ל פ' אין מעמידין (סז. ד"ה דאמר) דלכ"כ קשה דרב אדרב מ"מ לא קי"ל בלא כרב אלא קיס לן
כסתמא דחלמודא דשמעין וכדפרישית וצרייתא דלעיל נמי בליר ומוריים שהנחתי יש לישב דלא אסרה הצרייתא אפילו בלא הכרת
חומס דהא דקמני בצרייתא אם מכיר חותמו וסתמו מותר ואם לאו אסור אינו רואה לומר אם לאו (א) שהלך הישראל ראשון
להכירו דאסור אלא הי"ק ואם לאו שהלך לראותו ולא הינן שהוא כמו שעשאו או שכן היאך חתמו ואינו יודע אם הוא כמו
שתמו או לאו אסור ואלו הוא גרוע טפי מאלו לא הלך כלל לראותו שהרי עתה שרואהו ואינו מבין אם הוא כמו שעשאו או
הוכחה קמא שזיפו העובד כוכבים אבל ודאי אם לא הלך ואינו רואהו כלל הישראל ראשון אחרי שתמו אלא שהישראל שני מלאו
חומס

